

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
De heer mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Maliebaan 71 H T 030 721 07 21
3581 CG Utrecht F 030 721 07 49
www.mogroep.nl info@mogroep.nl

Datum
Utrecht, 22 oktober 2013

Onderwerp
Reactie LOSR/MOgroep n.a.v. een Internet-
consultatie op een concept wetsvoorstel tot
wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet

ons kenmerk
22102013AM

contactpersoon
mr. A.J. Moerman

Geachte heer Teeven,

De Landelijke Organisatie Sociaal Raadsliden (LOSR/MOgroep) maakt graag gebruik van de mogelijkheid om via internetconsultatie te reageren op het conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet.

De LOSR is van mening dat de positie van de schuldenaar onvoldoende geborgd wordt in het voorliggend conceptwetsvoorstel. Gezien de rol van de LOSR zal onze reactie zich beperken tot kwesties die de positie van de schuldenaar raken.

In deze brief gaan we voornamelijk in op het vereiste van onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder. Wij vinden dat het wetsvoorstel daarin onvoldoende verbeteringen aanbrengt. Tot slot zetten wij dringende kanttekeningen bij het voornemen om de bevoegdheid van de Nationale ombudsman om klachten over gerechtsdeurwaarders te behandelen, te schrappen.

Onafhankelijkheid gerechtsdeurwaarder onder druk

De gerechtsdeurwaarder is exclusief bevoegd tot het verrichten van vrij ingrijpende invorderingsmaatregelen zoals loonbeslag, bankbeslag, beslag op inboedel en ontruiming. Het is deze ingrijpende bevoegdheid die het zeer noodzakelijk maakt dat de gerechtsdeurwaarder zijn werkzaamheden onafhankelijk verricht. Dat wil zeggen dat de gerechtsdeurwaarder niet alleen oog moet hebben voor de belangen van de schuldeiser, maar ook voor de belangen van de schuldenaar. Het is goed dat art. 12a van het wetsvoorstel dit onderstreept.

De onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder staat sinds de invoering van de marktwerking in 2001 behoorlijk onder druk. De gerechtsdeurwaarder wordt afgerekend op invorderingsscores en blijft, hoe je het ook wendt of keert, afhankelijk van zijn opdrachtgevers. Tegenwicht tegen deze mogelijke partijdigheid kan bevorderd worden door in de wet vast te leggen dat de gerechtsdeurwaarder onafhankelijk moet zijn, de verordende bevoegdheid van de KBvG en het tuchtrecht. De LOSR is echter van oordeel dat dit niet voldoende is en dat er ook een aanpassing dient

te komen in de tariefstructuur.

Tariefstructuur

Sinds de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 van kracht werd, zijn gerechtsdeurwaarders bevoegd om in het hele land ambtshandelingen te verrichten. De opdrachtgever heeft daardoor een ruime keus, die mede bepaald wordt door invorderingsscoringspercentages en de hoogte van de kosten. Daarbij let de opdrachtgever/schuldeiser doorgaans niet op wat er bij de schuldenaar in rekening wordt gebracht. Wel op de kosten die de opdrachtgever/schuldeiser zelf moet betalen wanneer de vordering niet geïnd kan worden. De opdrachtgever en gerechtsdeurwaarder zijn vrij te bepalen hoeveel kosten de opdrachtgever moet betalen. Zelfs no-cure-no-pay-afspraken zijn mogelijk. Voor de kosten die bij de schuldenaar in rekening wordt gebracht gelden wel vaste tarieven zoals vastgesteld in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.

Voorbeeld

Zouden de volgende kosten door de gerechtsdeurwaarder zijn gemaakt wanneer de opdrachtgever (in dit geval een waterbedrijf) deze zou moeten betalen wanneer het niet lukt de vordering op de schuldenaar te innen?

hoofdsom	€	88,92	
incassokosten	€	37,00	
rente	€	2,63	
proceskosten	€	212,31	
executiekosten	€	150,00	
overige executiekosten	€	444,47	
informatiekosten	€	71,26	
nasalaris	€	15,00	+
	€	1.021,59	
voldaan	€	70,01	-
	€	951,58	

Dit betreft een representatieve specificatie van een waterbedrijf dat no-cure-no-pay-afspraken maakt met gerechtsdeurwaarders. Deze kosten zullen dus niet bij het waterbedrijf in rekening worden gebracht, ook niet wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt.

Ook de overheid zelf maakt dit soort no-cure-no-pay-afspraken met gerechtsdeurwaarders. Het CJIB bijvoorbeeld.¹

Bij deze constructie is de vraag terecht hoe onafhankelijk de gerechtsdeurwaarder kan zijn wanneer hij allereerst bezig is met het incasseren van z'n eigen inkomsten?

Het rapport *Noblesse Oblige* geeft drie aanbevelingen om de tariefstructuur aan te passen:

"Aanbeveling" 29.

¹ Het kamerlid Gesthuizen (SP) heeft aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Kamervragen gesteld over de overeenkomsten die het CJIB met gerechtsdeurwaarders sluit. Zie *Aanhangsel Handelingen II 2011/2012*, nr. 1014.

De KBvG legt het standpunt van de ledenraad, dat een korting op de prijs van het exploit ten goede moet komen aan de debiteur, bij verordening vast. De KBvG legt bij verordening een norm aan voor de in dit hoofdstuk bedoelde contracten. Deze norm strekt tot vermindering van risico voor liquiditeit en solvabiliteit van de gerechtsdeurwaarder en tot bescherming van de debiteur.

Aanbeveling 30.

De rechter krijgt bij wet de discretionaire vrijheid om, wanneer aan de opdrachtgever een korting op de prijs van een exploit werd verleend, een lager bedrag toe te wijzen dan het Btag-tarief.

Aanbeveling 31.

De overheid betracht terughoudendheid bij het nastreven van winstmaximalisatie bij de invordering door bulkopdrachtgevers die aan de overheid gelieerd zijn.”²

Deze aanbevelingen zijn door het Kabinet niet overgenomen. Wel wordt de problematiek onderkend zoals uit de volgende passage uit de Kabinetsreactie blijkt.

“Wel acht ik het onwenselijk dat gerechtsdeurwaarders in de concurrentiestrijd met beroepsgenoten prijzen met opdrachtgevers afspreken die zodanig onder de kostprijs liggen, dat hierdoor risico's ontstaan op het punt van de zorgvuldigheid en onafhankelijkheid die de gerechtsdeurwaarder bij de ambtsuitoefening in acht dient te nemen alsook op dat van de continuïteit van die ambtsuitoefening. Ik zal met de KBvG en het Bureau Financieel Toezicht bezien welke maatregelen in verband hiermee zouden kunnen worden getroffen.”³

De LOSR heeft de indruk dat hiermee vervolgens weinig tot niets is gebeurd, terwijl de problematiek onverkort geldt.

Advies LOSR/MOgroep:

Om de incassomarkt meer in evenwicht te brengen, pas de regelgeving zodanig aan dat de gerechtsdeurwaarder gehouden is de kosten voor ambtshandelingen grotendeels (bijvoorbeeld voor 80%) bij de opdrachtgever in rekening te brengen, wanneer de schuldenaar onvoldoende verhaal biedt. Het risico dat de schuldenaar geen verhaal biedt komt dan te liggen waar deze hoort te liggen, namelijk bij de opdrachtgever. Maar nog belangrijker is het voordeel dat de opdrachtgever meer sturend zal optreden, al is het maar om de kosten te beperken. Zo komt de gerechtsdeurwaarder meer in de onafhankelijke positie waar hij moet zitten.

Nationale ombudsman

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld om de taak van het Bureau Financieel Toezicht uit te breiden tot integraal toezicht op naleving van wet- en regelgeving, inclusief toezicht op de integriteit van de gerechtsdeurwaarder. De LOSR vindt dat een goede ontwikkeling.

Zeer onwenselijk vindt de LOSR echter het voorstel om de bevoegdheid van de Nationale ombudsman om klachten over gerechtsdeurwaarders te behandelen, op te heffen. Dit om twee redenen.

² Noblesse Oblige, Commissie evaluatie Koninklijke beroepsorganisatie van gerechtsdeurwaarders (Artikel 85 Gerechtsdeurwaarderswet), p. 52.

³ Bijlage bij Kabinetsstandpunt over het advies van de Commissie evaluatie Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, 3 november 2009, p. 9-10.

Ten eerste: de schuldenaar heeft in het rechtsbestel een zwakke positie, zeker in vergelijking tot de positie van de gerechtsdeurwaarder c.q. schuldeiser. De Nationale ombudsman wordt geassocieerd met rapporten naar aanleiding van klachten. De meeste klachten leiden echter niet tot rapporten, maar tot interventies. De Nationale ombudsman probeert door tussenkomst het probleem op te lossen. En juist deze rol is voor burgers die in een kwetsbare positie verkeren van grote waarde. Sociaal raadslieden vervullen een vergelijkbare rol, maar zij ontbreken in veel gemeenten. Maar ook als ze er wel zijn, ook sociaal raadslieden moeten soms een beroep op de Nationale ombudsman doen.

Ten tweede: de overheid maakt als schuldeiser/opdrachtgever veel gebruik van de gerechtsdeurwaarder en is in die rol verantwoordelijk voor het handelen van de gerechtsdeurwaarder. Dit heeft tot gevolg dat ook na het van kracht worden van de wetswijziging de Nationale ombudsman, weliswaar indirect, bevoegd blijft om over het handelen van de gerechtsdeurwaarder te oordelen. Dat leidt echter tot gekunstelde en omslachtige situaties.

Voorbeeld

Het CJIB laat een dwangbevel betekenen. De gerechtsdeurwaarder legt vervolgens loonbeslag zonder zorgvuldig de vereiste informatie in te winnen om de beslagvrije voet vast te stellen. De Nationale ombudsman kan dan aan het CJIB vragen om uit te zoeken hoe de gerechtsdeurwaarder heeft gehandeld. De geleverde informatie roept bij de Nationale ombudsman weer nieuwe vragen op, etc.

Aangezien het hier om handelen gaat waar de gerechtsdeurwaarder primair zelf verantwoordelijk voor is, ligt het meer in de reden dat de Nationale ombudsman de gerechtsdeurwaarder wel direct kan aanspreken.

Advies LOSR/MOgroep:

Behoud de bevoegdheid van de Nationale ombudsman om over het handelen van de gerechtsdeurwaarder te oordelen. Ondersteun daarmee de kwetsbare positie van de schuldenaar. Voorkom zo de dubbele pet van de overheid: die van schuldeiser, maar ook van onderzoeker om het handelen van de gerechtsdeurwaarder te beoordelen.

De LOSR/MOgroep vertrouwt erop dat u de aangedragen punten naar waarde zult wegen.

Met vriendelijke groet,

Saskia Noorman - den Uyl
Voorzitter LOSR

André Moerman
Voorzitter signaleringscommissie LOSR

De LOSR is aangesloten bij de MOgroep.